

SEKTÖRLERARASI ÇOCUK KURULU TOPLANTI RAPORU
08 ŞUBAT 2012/ 09.30-14.00
ANKARA

Sektörler Arası Çocuk Kurulu, 2011-2015 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti- UNICEF Ülke Programı ve Eylem Planı ile buna bağlı oluşturulan iş planlarını değerlendirmek üzere 08 Şubat 2012 tarihinde Ankara Plaza Otel’de toplanmıştır. Toplantıya Sektörler Arası Çocuk Kurulunun koordinasyon görevini yeni Ülke Programı ile birlikte alan Kalkınma Bakanlığı adına Müsteşar Yardımcısı Sn. Cüneyd DÜZYOL başkanlık etmiştir. Sn. DÜZYOL’un genel olarak Ülke Programı, Eylem Planı, Sektörler Arası Çocuk Kurulu ve iki yıllık iş planlarına dair özet bilgilere yer verdiği açılış konuşmasından sonra UNICEF Türkiye Temsilcisi Sn. Ayman ABULABAN’nın katılımcı kurumlara ve STK’lara teşekkürlerini iletmiş ve kurumsal yeniden yapılandırmalara, Van’a yaptıkları yardım ile Bakanlıklarla Van’da yürüttükleri ortak çalışmalarına, UNICEF Bölge Direktörünün ülkemize yaptığı ziyarete değindiği konuşması ile açılış konuşmaları tamamlanmış ve sunuşlara geçilmiştir. Sunuşlar Eğitim, Sağlık, Çocuk Koruma ve Sosyal Politika ana başlıkları altında yapılmıştır.

Eğitim Programı altında Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğünden Okulöncesi Eğitim adına Şube Müdürü Demet Gören NİRON ve İlköğretim adına Şube Müdür V. Sn. Kamil TOPÇU, Orta Öğretim Genel Müdürlüğü adına Uzman Sn. Ali Derya ATİK sunuş yapmışlardır.

Sn. Cüneyd DÜZYOL, Fatih Projesi Yönlendirme Kurulu üyesi olduğunu ve Proje ile eğitim metodolojilerinin gözden geçirilmesine hatta eğitim sisteminin yeniden tasarlanmasına yol açacak bir değişikliğe gidildiğini belirterek, bu alanda öğretmen, öğrenci ve velilerin eğitilmelerinin, Projenin çocuklar üzerindeki etkilerinin -pilot çalışmalar da dikkate alınarak- izlenmesi ve değerlendirilmesinin gerekli ve önemli olduğunu belirtmiştir.

İŞKUR Genel Müdür Yardımcısı Sn. Mehmet Ali ÖZKAN, İŞKUR olarak daha önceki UNICEF çalışmalarında yer almadıklarını ancak bundan sonraki çalışmalara katkı vermek istediklerini belirtmiştir. Kendisinin gençlere okuldan ayrılmadan önce istihdam edilebilirliklerine yönelik bilgilendirme ve mesleki yönlendirmeye yönelik müfredat çalışmasının mevcut olup olmadığını sorusu çerçevesinde Sn. Ali Derya ATİK mesleki bilgilendirmeye yönelik çalışmaların müfredata bu yıl girmediğini ancak bu alanda bir çalışma yapıldığını belirtmiştir.

Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdür Yardımcısı Sn. Sema ÖZBAŞ Milli Eğitim Bakanlığınca yapılacak araştırmalarda çocuk ve ergenlerle çalışan herkesin dâhil olmasının faydalı olacağını düşündüğünü ifade etmiştir.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından Daire Başkanı Sn. Recep TEZGEL, çalışan çocuklar özellikle kırsalda çalışan çocukların eğitimlerine devam edemediğini ve temel haklarından yoksun kaldıklarını, çocukların günlük hayatında kullanacakları tarzda bir eğitimle temel hakları konusunda bilinçlendirilmelerinin gerektiğini ve Bakanlık olarak bu konuda destek vermeye hazır olduklarını ifade etmiştir.

TÜİK’ten Daire Başkanı Sn. Enver TAŞTI ise Nüfusa Kayıtsızlık Araştırmasının nasıl yapılacağı, veri kaynakları ve örneklemin tespiti ile İçişleri Bakanlığının idari kayıtlarına ulaşılması açısından tereddütleri olduğunu belirtmiştir.

MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğünden Sn. Ali Derya ATİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi ve e-okul sistemini karşılaştırdıklarını ve kayıtlı olmayan çocukların evlerini ziyaret ettiklerinde nüfusa kayıtlı olmayan çocuklar tespit ettiklerini ayrıca mülteci ve sığınmacı çocukların nüfusa kayıtlı olmamaları nedeniyle okula erişimde sorun yaşadıklarını ifade ederek örnekleme seçiminde Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sisteminden yararlanılacağını ve sahaya gidileceğini ancak yöntem ve içeriğin henüz belirlenmediğini belirtmiştir.

Pediatri Derneği Başkanı Sn. İlgi ERTEM engellilere ilişkin çalışmada okullaşma oranının %98 olarak belirtildiğini, bu çalışmanın engelli çocukların bütünü içerip içermediğini sormuştur.

Milli Eğitim Bakanlığında Sn. Demet Gören NİRON kaynaştırma çocuklarına sınıflarda yer vermeye çalışıldığını, öğretmenlerin en çok özel eğitime gerek duyduğunu ve bunun öncelikleri olduğunu belirtmiştir.

AÇEV Genel Müdür Yardımcısı Sn. Hilal KUŞÇUL çocuğun mikro çevresinde ailenin çok önemli olduğunu bu çalışmalarda Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün de bu çalışmalara katılmasının önemli olduğunu belirtmiştir.

Sağlık Programı kapsamında Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğünden Dr. Sn. Başak TEZEL sunuşunu yapmıştır.

Sn. Recep TEZGEL güvenilir gıdaya ulaşma ve temini konusunda çocuklara yönelik bilgilendirme çalışmaları olduğunu, Sağlık Bakanlığı ile de bu konuda çalışma yaptıklarını ifade etmiştir.

Çocuk Koruma Programı altında TBMM, Çocuk Hakları İzleme Komitesi Başkanı Milletvekili Sn. Cevdet ERDÖL, Adalet Bakanlığında Tetkik Hakim Sn. Fatih GÜNGÖR, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Çocuk Genel Müdürlüğünden Uzman Sn. Kadriye BOZKURT ve Özürlü ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğünden Uzman Sn. Elçin Er, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünden Grup Başkanı Sn. Veysel ÖZTÜRK, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığından Araştırmacı Sn. Süreyya KAVAKLI ve Gençlik ve Spor Bakanlığında Uzman Sn. Halil İbrahim DEMİR sunuşlarını yapmışlardır.

Cevdet ERDÖL ise sunumunda aşağıdaki hususlara yer vermiştir.

-Çocuk ve gençler birlikte düşünüldüğünde yaklaşık yarısının seçme ve seçilme hakkının olmadığı ve toplumun yarısının TBMM'de temsil edilmediğini belirtmiştir. Çocuk Hakları İzleme Komitesinin 2008 yılında 8 milletvekiliyle kurulduğunu, Komitenin farklı bölge, siyasi parti ve meslek kriterleri çerçevesinde eşit sayıda kadın ve erkek üyeden oluştuğunu ve çocukların çözümünde rol almaya çalıştıklarını, ombudsmanlık sisteminde çocuklar için ayrı bir ombudsmanlık olması yönünde çalışmalarını sürdürdüklerini, Anayasa değişiklikleri sırasında çocuk haklarının ayrı bir madde olması yönündeki ısrarları sonucunda Anayasanın 41. maddesinin başlığında çocuk haklarının yer aldığını,

- Komitenin kurumsallaşması yönünde görüşmelerde bulduklarını ve TBMM İçtüzük çalışmaları çerçevesinde bu konunun da gündemde olduğunu,

- UNICEF'e Komitenin web sayfasının oluşturulmasına katkılarından dolayı teşekkür ederek, web sayfasında çocukların anayasa sürecine yorumlarını iletmelerine olanak sağladıklarını ve bunun dünyada bir ilk olabileceğini,

- Okullardaki beslenme alışkanlığı, işlenmiş ürünlerde kullanılan tuz miktarı ve iyotlu tuz kullanımı konusunda çalışmalar yaptıklarını,

- 12. Çocuk Forumunu düzenlediklerini ve bunu devam ettireceklerini,

- Bağımlılık konusunun alkol, sigara gibi maddelerle sınırlanamayacağını, siber (elektronik) bir bağımlılık türünün ortaya çıktığını ve kendisinin Başkan olarak UNICEF ve WHO'ya bu konuda başvurduğunu,

- Çocukların internet bağımlılığına yönelik olarak TBMM komisyonu oluşturulmasını planladıklarını, ifade etmiştir.

Sn. Cüneyd DÜZYOL, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının yeni kurulduğunu, anne-çocuk-aile-sosyal politika bağlantısının tam olarak kurulması ve politikalara yansıtılması için Bakanlığın kurumsal yapısında bütünleşmenin sağlanmasının önem taşıdığını; Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sn. Fatma Şahin'le yapılan bir görüşmede idari kayıtlar ve istatistiklere ilişkin sorunlar olduğunun ortaya çıktığını, idari kayıtların sağlıklı tutulmasının önemli olduğunu, uluslar arası bazı belgelerde yanlış istatistik ve tanımlamalardan kaynaklanan hatalar olduğunu ve çocuklara ilişkin bilgi ve veri sisteminin oluşturulmasının hizmetlerin kaliteli ve doğru olarak sunulması için gerekli olduğunu ifade etmiştir. Sn. DÜZYOL ayrıca medya üzerindeki değerlendirmelerin önemli olduğunu, FATİH Projesi kapsamında çocuklara izlettirilecek programlar, bilim-çocuk ilişkisi, çocuk tartışma programlar yapımında TRT Çocuk Kanalından faydalanılabileceğini, katılımcılığın metodolojisinin önemli olduğunu, katılımcılığının yedi seviyesi olduğunu ve yedinci seviyesinde süreci gençlerin tasarladığını, gençlerle ve çocuklarla iletişim stratejisinin oluşturulması gerektiğini ve sürecin kendisinin bürokratlar ve STK'lar için de öğretici olacağını belirtmiştir.

Sn. Recep TEZGEL Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen demokrasi okulları ve çocuk meclisleri çalışması kapsamında 81 il temsilcilerinin anayasa oluşturma süreçlerinde katkısının alınmasının da olumlu olacağını düşündüğünü ifade etmiştir.

Eğitim Reformu Girişimi Koordinatör Yardımcısı Sn. Işık TÜZÜN bu konuda çalışma yapan ve ortak bildiri yapan bir grup olduğunu, çocuk katılımının ülkemizde yanlış bir şekilde çocuğu masaya oturtmak olarak anlaşıldığını, internette görüş almanın önemli olduğunu ancak bu çocukların diğerlerini temsil gücü olmadığını, bu imkânlarla erişim imkânı olmayan çocuklar olduğunu, bütünsel bir çocuk katılımı mekanizmasına gerek olduğunu ve çocuklara doğrudan ulaşılarak anayasa konusunda bilgilendirilmeleri gerektiğini belirtmiştir. Sn. Işık TÜZÜN'ün İl İnsan Hakları Kurullarının çalışmalarına yönelik standart ve gösterge hazırlama girişimleri kapsamında uygulamaya yönelik mali kaynak ve altyapı ihtiyacı olduğu sonucuna vardıklarını belirterek kurulların yapısında herhangi bir değişiklik olup olmayacağı yönündeki sorusunu ise Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığından Sn. Süreyya KAVAK İl İnsan Hakları Kurullarının çalışma yönetmelikleri olduğunu ve çalışmalarını bu çerçevede yaptıklarını ifade ederek yanıtlamıştır.

Sn. Enver TAŞTI, Sn. Işık TÜZÜN'ün Özürlüler Araştırmasının yenilenmesine ilişkin sorusuna cevaben Nüfus ve Konut araştırmasında özürlülük ile ilgili yedi soru olduğunu, ayrıca AB kapsamında faaliyet güclüğü çekenler ve süregelen hastalığı olanların istihdamına ilişkin bir araştırmanın tamamlandığını, özürlülük konusunda istatistiklerden ziyade kayıt sistemi olması gerektiği konusunda Özürlü ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile ortak kanıda olduklarını ve buna yönelik veri tabanı çalışması hazırlıkları olduğunu belirtmiştir.

Sn. İlgi ERTEM, Özürlüler Araştırmasının çocukların durumunu yansıtmadığını, soruların erişkinlere yönelik olduğunu, çocuklar için özel bir çalışma gerektiğini, aslında bu sayıların belli olduğunu, gelişmiş ülkelerde bile gelişimsel riskleri olan çocukların oranının %15'in altına düşmediğini, yeni araştırmaların çok da gerekli olmadığını, bu alanda bir eksiklik olduğunu ve hizmetlerin sektörler arası değerlendirilerek geliştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı Proje ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı Hüseyin AKALIN, Bakanlık olarak ulusal bir gençlik politika belgesi oluşturma hazırlıkları olduğunu bu çerçevede gençliğe ilişkin mevcut durumları, öncelikli çalışma ve işbirliği alanlarını tespit edeceklerini ayrıca Kurula Çevre ve Şehircilik, Kültür ve Turizm Bakanlıkları ile Emniyet Genel Müdürlüğü'nün katılımının faydalı olacağını düşündüklerini belirtmiştir.

Sn. Mehmet Ali ÖZKAN, Birleşmiş Milletler Ortak Programı kapsamında ilgili kamu kurumları ve sosyal tarafların da katılımıyla Ulusal Gençlik İstihdam Eylem Planını hazırladıklarını ve bunu kamuoyuyla paylaştıklarını ifade etmiştir.

TRT Çocuk Kanalından Sevilay BOZDEMİR, hedef kitlelerinin üçte birinin 3-5 yaş arası çocuklar olduğunu, yapılan sunumlardan faydalandıklarını, tüm çalışma sonuçlarını değerlendirmek istediklerini ve kurumların önerilerine açık olduklarını belirtmiştir.

Temel Eğitim Genel Müdürlüğünden Serdar YILMAZ, okul öncesi eğitimin taşınmalı kapsamına alınmasını düşündüklerini, okulöncesi eğitimin zorunlu ancak ücretli olduğunu bu alanda maddi kaynak ihtiyacı olduğunu ifade etmiştir.

Habitat İçin Yönetişim Derneğinden Sn. Elif KAAN, Yerel Gündem 21'in 2004 yılından beri gençlik meclisleri çalışması yürüttüğünü, dernek olarak ayrıca genç liderler akademisi projesini yürüttüklerini belirtmiştir.

UNICEF Temsilci Yardımcısı Sn. Regina DOMINICS, SÇK üye sayısını sınırlı tutmanın toplantının etkili olması açısından önemli olduğunu, üyelerin üst düzey yöneticiler olması ile stratejik planlama ve politika belirlemeye yönelik konuların tartışılacağı bir platform yaratılmasının amaçlandığını, ancak teknik düzeydeki çalışma gruplarına çok sayıda kuruluşun katılmasının mümkün olduğunu belirtmiştir.

UNICEF Temsilcisi Sn. Ayman ABULABAN, bu tarz komite ve kurulları oluşturmanın amacının koordinasyon boşlukların ne olduğunun tartışılması olduğunu, Türkiye'nin çocuga yönelik bütünsel bir bakış açısı olduğunu ve bunun kalkınma gündeminde öncelik olduğunu ifade etmiştir.

Son bölüm olan Sosyal Politika Programına dair sunuşu ise Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanı Sn. Yıldız YAPAR sunmuştur.

Sunuşların tamamlanmasından sonra katılımcılara genel olarak toplantıya dair görüşleri sorulmuş ve genel olarak işbirliği ve koordinasyonun önemini dile getiren görüşler gelmiştir.

Toplantının kapanış bölümünde ise UNICEF Türkiye Temsilcisi Sn. Ayman ABULABAN'ın toplantıya dair kısa bir değerlendirmesinden sonra Kalkınma Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Sn. Cüneyd DÜZYOL tüm katılımcılara bu toplantıya katıldıkları ve karşılıklı soru ve cevaplarla interaktif ve faydalı bir toplantı olduğu için teşekkür etmiş ve aşağıda belirtilen hususlarda görüşlerini bildirerek toplantıyı kapatmıştır:

- Koordinasyon görevi Kalkınma Bakanlığındadır ve bu görevi etkili bir şekilde yürütebilmek için tüm kurum ve kuruluşlarının işbirliğine ihtiyaç bulunmaktadır. Programın sahipliği noktasında hiçbir sorun yoktur ancak daha etkin ve verimli uygulanması için işbirliği ve koordinasyon yararlı olacaktır.

- Bakanlığımız koordinasyonunda Sektörler Arası Çocuk Kurulunun web sayfasının oluşturulmasında yarar gözükmektedir. Her türlü araştırma, sunuş, projenin, raporların ve tutanakların burada bir arada olacaktır.

- Yapılan sunuşlar çok yararlı olmuştur ancak daha detaylı bir şekilde anlatılması daha yararlı olacaktır. Bu kapsamda oluşturulacak, raporlama sistemine temel teşkil edilecek bir formatı sizlere göndereceğiz. Bunun süresi 3 aylık 6 aylık süreler olabilir buna da beraber karar verebiliriz. Size göndereceğimiz yazıda bunlara ilişkin görüşlerinizi de bildirebilirsiniz.

- Genel olarak değerlendirdiğimizde çalışmaların çoğunlukla araştırmalara ve daha sonra da politika dokümanlarına yönelik olduğunu görüyoruz. Bu politika dokümanları da daha sonra uygulamaya konmaktadır. Bu noktada araştırmalar tüm kurumlar için çok önemli bir yer tutmaktadır. Her kurum kendisi için çocuk ve gençlik alanında olmak üzere bir

araştırma programı oluşturabilir. Söz konusu çalışmalar TÜBİTAK ya da yatırım programından desteklenebilir.

- Veri temini söz konusu çalışmalar ve politika üretme açısından en önemli noktalardandır. Bakanlıkların idari kayıtlarını sağlıklı hale getirmesi önemlidir diğer yandan üretilen ama sıkıntılı olduğu düşünülen ya da üretilmeyen veriler konusunda da TÜİK yardımcı olacaktır.

- Çocuk ve gençlik gibi çok önemli, hassas ve kırılabilir bir kitle ile çalışırken katılımcılık çok önemlidir ve katılımcılıkta bilgilendirme aşamasından karşılıklı görüşme ve ikna aşamasına geçmeliyiz. Yararlanıcı konumundaki kesimleri karar mekanizmalarına dâhil etme yönünde çalışmalar yapmalıyız.

- Özellikle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının bütünsel bir yapıya kavuşması ve özellikle çocuklar için bir izleme ve değerlendirme sistemi kurması yararlı olacaktır.

- Çocuklarla ilgili hususlara Ülke Programı dışında da daha geniş perspektifle bakabiliriz, bu alandaki öneri ve görüşler bir sonraki ülke programı çalışmalarında UNICEF için de faydalı olabilir.

- Ayrıca çalışma alanlarımız noktasında büyük bilgi birikimlerimiz mevcuttur. Bu bilgi birikimlerimizi diğer ülkelerle paylaşma konusunda da çalışmalar yapmalıyız. UNICEF'le bu konuda görüşmelerimiz oldu ve sizin de bu alandaki görüş ve önerilerinizi bekliyoruz.

- Gelen sorular arasında Kurula yeni üyeler katılabilir mi diye sorulmuştu. Kurulda doğrudan çocuğa ve gençliğe yönelik hizmet veren kurumlar mevcut ama konu gereği ilgili bir kurumu toplantıya çağırma hususunda ise bir sıkıntımız yok. Bu nedenle mevcut halinin yeterli olduğu düşünülmektedir.

- Mali kaynak açısından ise kurumların ihtiyaçlarını bildirmelerini talep ediyoruz. Okulöncesi eğitime ilişkin kaynak sıkıntısına da -gerçekleştirilmiş bir çalışma ile Bakanlığımıza iletildiği takdirde- çözüm bulabileceğimizi düşünüyorum.